

Tallinna Teataja

Kotimetus ja tallinn:
Tallinn, Suurturg nr. 16.
Kirjade aadress:
„Tall. Teataja“, Tallinn.
Rõnetraat:
Kotimetus — 285.
Kotimetus ja tallinn — 281.
Kotimetus lühend: K. 12—1.
Kirjubi lühend: Kella 8—1.

Teatimiste hinnad:
Postiga:
1 ku peale .. 75 marka
2 „ .. 150 „
3 „ .. 225 „
Jse talitusest ära viies:
1 ku peale .. 68 marka
2 „ .. 136 „
3 „ .. 204 „
Wäljamaale kuus 100 mrl.
Udresit muutmise 10 mrl.

Kuulutuste hinnad:
Kuulutus kullil 3 mrl. m/m
Esimesel 5 „ „
Eilem. kullil 6 „ „
Kohaoistim. kuulutus 75%
odavamad.
Teatimiste, mis alla ühe kuue-
kuuepöögna ja tervikamata lüh-
mad, alal ei helia. Suuremad
kirjastab fasseraffe alulit lüh-
tagast, tul jellest marit taastab.
Kirjastab peab saatis tähtselt
nimi ja aadress all olema.

Üksik nummer 3 marka.

1 r. 19.

Laupäeval, 22. aprillil 1922. aastal.

Ilmub igal reipäeval õhtul.

XIII aastakäik.

Genua konverents: Lord George peab Wene-Saksa waheluhtumist liitwideeritust ja „sub, et konverentsi töö lõpeb illealidise rahulepinguga. Prantsusmaa tahab Saksamaa peale surwet awalbada.
Sisfemeotoli Saksa kaupade pealt kõrgendatud.
Kõrgendatud randteetariif Wenemaal.
Uned maksuwahendid Wenemaal.
Saksa ja Wene wastus liitlastele ära antud.
Wenemaa tunnistab rahuaegseid wõlgasid.
Pankade esitajate kongre s Moskwas.
Ofetohene randteehhendus Wene- ja Saksamaa wahel.
Jiri rahukonverents ei jõudnud kokkuleppele.
**Prantsuse ajakirjandus kurdab Prantsusmaa ühijäämist il-
ma-politiikast.**
Walerahategijate protsess Tartu-Wõru rahukogus.
Linnawalitsus palub alkoholimüügi seadust muuta.
Kinode lõbususmaks uuele alusele.
Suure wee hädasohit Pärnus möödas.

Viimased teated.

Genua konverents.

Saksa-Wene waheluhtumine liitwideeritub.

Genua, 21. apr. Rahapäemase palawi-
kuse josituse järeldusel lahendati Wene-
Saksa waheluhtumine Itaalia wahetalitusele.
Lord George eitab, nagu oleks ta informee-
ritud olnud Wene-Saksa läbirääkimistest.
Sakslaste ja wenelaste tegumisi olla eral-
damine, kuid ei ajawat fiksiki konverentsi
murja. Mathenau kiitis ajakirjandusele
Itaalia heatahtlikkust konfliktis.
E.M.

Saksa-Wene wastus liitlastele ära antud.

Saksa-Wene leping jääb.

London, 21. apr. (Reuter.) Genuast tele-
grafeeritakse:

Saksa wastus liitlastele 18. aprillil mär-
gufirja peale anti ära. Wastuses deklare-
Saksamaa olewat tunnistanud nõukogude
walitust juba mõni aasta tagasi. Kokkulepe
mõlmit riigi wahel olewat tarwilik sõja ja-
reliduse pärast. See kokkulepe pidi teosta-
lama enne diplomaatiliste suhete uuenda-
mist.

Saksamaa wõtab wastu liitlaste tingi-
mised Saksa esitajate lahutamise kohta Wene
asjade komisjonist. Sakslased on nõus
konverentsil kaasa töötama rahuwahelise
lepituse saamutamiseks.

Wene wastuses kinnitatakse, Wenemaa
olewat digustatud leidma oma tunnistamist.
Wenemaa on nõus wastu wõtma liitlaste
ettepanekuid, kui sõjawõlge ja maksimata
protfente wahendatakse. Samuti awalda-
takse nõusolekut wäljamaalaste natsionali-
seeritud waranduste tagasiandmiseks. Mär-
gufirjas toonitatakse lõpuks tarwidust wä-
listoetuse järele, ilma milleta ta oma wõl-
gasid tasuda ei suuda.

Wenemaa ei wõiwat oma peale wõtta
enneajagaegseid kohustusi kuni ta de jure
ei ole tunnistatud.
E.M.

Wenemaa tunnistab rahuaeg- seid wõlgasid.

Genua, 21. apr. Itaalia wälisminister
awades poliitilise komisjoni koosoleku,
teatas, et Wene wastus on saadud. Wene
tunnistab rahuaegseid wõlgasid, keeldudes sõja-
aegseid. Tagasiandmata natsionaliseeritud
warandused antakse tagasi. Wenelased loo-
buvad wastuarwust tingimisel, et Wene
illeshitamiseks krediiti antakse. Ettepanek
tuleb ekspertiide komisjonide koosolekul
arutusele.
E.M.

Sakslased on nõus kokkulepet Wenega awa dama tingimisi.

Genuas, 21. aprillil. Saksa wastus, mis
täna ära anti, on leplik. Wastuses seleta-
takse, et Londoni otsustes olewat Saksa hu-

mid tähelepanemata jäetud. Seepärast as-
tunud sakslased Wenemaa eraldi läbirää-
kimistesse. Sakslased on nõus kokkulepet
konverentsile esitama, kui Wene küsimus ül-
dijelt arwutusele tuleb.

Rad loobuwad asjade arutamist, mis
lepingus lahendatud, piisides huiwituna kü-
simusist, mis lepingus punduwad. Saksamaa
ühineb teistega Euroopa illeshitamiseks

Prantsusmaa kurdab ühijää- mist.

„Le Nouvelles“ 15. aprillil kirjutas
Jean Florence pealkirja all „Kas muuta
oma poliitikat wõi isoleerida Prantsus-
maad“. On aeg endale aruanda meie sei-
sufoha üle konverentsil. Wastolu Prant-
suse ametliku seisufoha ja suurema osa teiste
konverentsi liikete wahel on traagilise selgu-
sega wäljnenenud. Selle peale waatamata,
et konverentsil olawõtjatel igalil oma eri-
lised soowid ja kawad, et nende wahel palju
lahkuminekut on, walitseb siiski kõige selle
üle mingi kokkulepe: üldise katastroofi wõi-
malusest arusaamine pehmendab rasketel pil-
kudel terawust. Ainult meie maa seisab üh-
sikult ja piirab järsult Euroopa lootust.
Ekstise pearakkus seisab selles, et ei taheta
lasta lepingute ega reparatsioonide küsimust
illeshwõtta. Need kaks probleemi rõhuwad
Euroopa suhteid, ilma nende lahendamiseta
ei ole majandusline illeshitamine mõima-
lik. Peale meie ei protesteerid keegi tõsijelt
selle wastu. Barthou oli see, kes wahel
selgeks tegi meie ja kõigi teiste wahel. Tema
wõitluses Tshitsheriniga kalduisid jümpaniad
mõimase poole. Selles kokkupõrkes läheb
Wäike-Ait omawahel lahku ja ei oleks su-
gugi imestada, kui ilmsiks oleks tulnud meie
meeketu Ida-Euroopa poliitika kokkulange-
mine, sest selgesti on näha Poola lähene-
mine Wenemaa. Noored riigid hoitudwad
Prantsuse ümber sellepärast ainult, et Prant-
susmaa nende puutumatusi kindlustaks. Kui
N. Wene- ja Saksamaa omawahel kokku-
lepitawad, et nende riikide puutumatuses
kindlustusi anda, siis saaks nende prantsuse-
sõbralikkus raske hoo. Siiski meie dele-
gatsioon näib asjast arusaawat ja tema sei-
sufiht muutub juba enam leplikumaks. Kuid
mis teeb ta kui küsimus otustawalt aseta-
takse? Genua konverentsi algawa on:
rahu soetada ning kõike mis jaks waja for-
raldada. Ühes sellega on ka reparatsioonid
ja desarmeerimine kalewile paisatud. Kas
wõtab Prantsusmaa sellest ametlikult osa?
Citamine siin oleks enesetapmine. Jaata-
mine aga tähendaks Poincaré seisufoha kok-
kulangemist ning Briandi wõitu nii wõlga
peale furma. Kui wiimane juhtumine teos-
tub, siis tähendaks see loobumist rahwus-
like bloki wälispoliitika, mida juba neli
aastat on aetud. Praegu läheneb see poliit-
ika oma lõpule: ta peab kas katkema ehk
jälle riiki eralduse kuristikku kiskuma.
E.M.

Ofetohene randteehhendus Saksamaa ja Wenemaa wahel.

E.M. Gelsingi, 20. apr. Nagu Moskwa
teatatakse, awati Dünaburgi kaudu ofe-
töhene randtee-, posti- ja telegraafühendus
Wenemaa ja Saksamaa wahel.

Jiri rahukonverents.

London, 21. apr. Jiri rahukonverentsil
eila ei jõutud kokkuleppele ajutise
walituse ja De Valera wahel wägiwalla-
tegude lõpetamise asjus. Siiski ei ole kon-
verents lõpulikult katkestatud. Tulemal
teknädalal on järgmine koosolek. E.M.

Läbirääkimised tööliste ja töö- andjate wahel Inglismaal.

London, 20. apr. Keedel algawad uuesti
läbirääkimised puuwiilawabrikute tööliste ja
töowandjate wahel Manchesteris. Loodetakse,
et need kokkuleppega lõpewad. E.M.

London, 20. apr. Loodetakse läbirääki-
miste uuesti alustamise masinaehitustööde-
tuse konfliktis asjus. E.M.

Prantsuse okupatsiooniwäed Saksamaal.

Berlin, 20. apr. Nagu Koblenzist teata-
takse, on sinna Prantsuse wäesofid jõudnud.
Pariisi lehtede teatel lehwimwat warsti Prant-
suse lipp kõigis Rheini maakondades Straa-
burist kuni Bonnini. E.M.

Sport.

Ilma esiwõitlustes tõstmises.

Esiwõitlustest osalwõtjad.

Tulemal laupäeval Tallinnas algawatest
ilma esiwõitlustest tõstmises on seni üles-
andmisi tulnud neljast wäljamaa riigist:
Saksamaalt, Schweitsist, Läti ja Prantsus-
maalt.

Saksamaa saadab kahte wõistlejat: fulg
kaalus E. Wiedeman'i ja kerges kaalus E.
Riislingi.

Schweitsi esitawad Graf fulg kaalus ja
Güneberg poolraskes kaalus.

Kõige juurem osalwõtmine on Läti, kust
1 tõstja raskes kaalus, 4 tõstjat kergekaalus, 2
kerget kaalus ja 1 fulg kaalus ülesantud on.

Raskeskaalu wõistlejanna jõidab Tallinna
Leiland, kergekaalu mehed on Grauer, Kaus-
ka, Antipow ja Reichman, kerges kaalus
Pjolin ja Ginter, fulgkaalus Werner.

Prantsusmaalt tuleb 3 tõstjat.
Eestist wõtab osa 34 wõistlejat.

Kongress.

Enne esiwõitlusti peetakse ära kongress,
millel küsimused karutusele tulewad, mis
iildistes tõste määrustes ettenähtud ei ole.

Muu seas on Eesti poolt kawatjus esine-
da kongressil ettepanekuga iga tõste juures
lühikawate katsete arwu juurendada kolme
pealt wiie peale, mida Eesti tõstjad isära-
nis soowiwad. —efi—

Ilma-tõste esiwõitluste

eel peetawa kongressi awajaks on jorbi
liidu poolt Jiskar määratud. —efi—

Kollase kana tarnemaa

Laupäeval, 22. aprillil
— Borse saalin. —

Pääsetähede eelmisel mürgipäeval Borse saalin
tella 6 õhtul. Algas kell 9 õhtul, lõpp kell 2 homm.

Mõnede tõrgewäärtuslike

H. Puls'i õlut

Riiasungi tän. 11, tel. 651
428

Kes soowib

enejst tõesti loomutruud päewapilti,
astugu

Wiru tänaw nr. 5

uuesti awatud päewapildi ärisse

Foto-saloon NIGOL.

Töö kiire ja korralik. Wõib iga toonis
ja wärmis. Sinnad tööheaduse kohta lü-
ga odawad.

Ari awatud igapäew, ka pühapäew.

„Ruberoid“

on kõige parem katusekatmise materjal.
Saada kontoris „Ebase“, Tallinnas,
Gaua tän. nr. 3, k. 3, kõntr. 369.

Õnnetused ja turitööd.

Tulekahju Bagari mõisas.

20. apr. kell 10—12 wahel puhkes tuli
Wirumaal, Bagari mõisa walitseja majas
lahti. Kange tuule tõttu läks tuli dige ki-
rele laiali. Suurem õnnetus jäi tulemata
ainult sellepärast, et tuul tule leegi lageda
plakki poole puhus. Suure maewaga sai
mõisawalitseja oma kraami wälja tuma.

Tuletõrjujaid oli küll 8 käipritsiga õnne-
tusekohale tulnud, kuid kange tuule tõttu ei
saadud tuld kustutada.

Tule tekkimise põhjus on weel selgumata.
M. N.

Margused.

21. apr. warastati German Ruusaaukilt,
Dunkri tän. nr. 6 restoraanis portfell 3000
marga wääratjes, Deenu Rabritsoni korterist,
Wana Kalamaja tän. nr. 15, walewõtme
abil wateeritud teff 2000 marga wääratjes.
N-i.

Rahvamajandus.

Cesti raha kurs riigipangas Moskvas oli 31. märtsil 1 Cesti mark = 650 rubla. Selle järele tuleb, kui keegi lähets Cesti rahaga Wene riigipangast nõudogu raha osta, et sellega Wenenmaal enesele naela leiba muretseda, siis peaks ta terwelt kaksjada Cesti marka Wene rahaks wahetama ja siis alles saab naela leiba.

Seda peaffid need tähele panema, kes siit sugulastele wõi tuttawatele Wenenmaale Cesti raha tahawad saata.

Sinnad Leedus.

Märtsil lõpul maksid Leedus: ruffid 500 m. krentner (3 puuda), odrad 250 marka, linaseemne 600 marka, kartulid 160 marka, tööhobune 12.000 marka, lehm 4000 marka ja munakülmene 25 marka.

Kuigi Leedu mark (Saksa mark) natuke kallim kui Cesti oma, hindadel on siiski suurem wähe.

Sisfennostoli Saksa kaupade pealt kõrgendatud.

EMA. Berliin, 20. apr. Belgia walitus mõttis wastu eelndu, millega sisfennostoli Saksa kaupade pealt kõrgendatakse. See seadus astub ainult siis jõusse, kui Saksa hinnad palju madalamad on ilmaturu hindadest.

Hinnamääramine wäliswaluutas Saksa maal.

Mõned Saksaamaa kiutööstuse ettevõtted on otustanud omamaa tarwis hinnad Selweckia frankides määrata ja maksta wõib siis kas frankides, wõi jälle markades selle kurfi järele, mis päewal enne maksmist Berliini börsel oli.

Kartulijahu

loomitakse Saksaamaale palju osta. Danzigis ei ole juba kaupade enam saada, teatatakse „Der Osten“.

Suhkruturul.

Danzigist on neil päewil mitme laewaga Tallinna suhkrut laaditud. Tunnistatakse, et seisuford Tallinnas ei olewat enam suhkrumüügiks iscoranis kofulid. Riia kaupmehe, kes suhkrut olid ostnud, püüdnud seda Danzigis ära müüa, aga ei leia ostjaid, teatatakse „Der Osten“.

Tarbeatnete hinnad tänawa aasta esimisel weerandil Inglise turul.

„Times Trade Suppl.“ toob illewaate, kuidas tarbeatnete hinnad tänawa aasta esimisel kolmel kuul on tõusnud wõi langenud ja kui kaugele nad 1913. a. hindadest on. Et

Inglise turg kõige tähtsam maailmas, siis mõib sellest illewaatest näha, et hinnad tänawa juba pikalajast langewad, ehk nad küll weel 1913. a. hindadest kaugele kõrgemal seisawad. On koguni asju, mille hind uuesti on tõusma hakanud. Muidugi ei wõi oodata, et tõusmine püsib oles, aga ta illeloomustab majanduslikult seisuforda, mis on sõjaajal segamini löödud, ja ei taha endiselle seisuforda minna. Tänapäewi märtsikuu hindadest 1921. a. märtsikuu hindadega võrreldes, näeme, et toiduainetel hinnad waga tugevasti on langenud. Kaks korda on ainult ei käi. Tänapäewi weebuarikuu hindadest märtsikuu omadega võrreldes, sealhulgas, et hind on tõusnud riisudel, ubadel, lambaliha, suhkrul, juustul, kakaol ja Daa-ni mõil. Teistel toiduainetel on hinnad edasi langenud.

Mis puutub tööstuse - materjaalide hindadesse, siis tuleb siin riisugune nähtus avalikuks, et suuremal jaol materjaalidel tänawa hind püsib on. Tõusnud on weebuarikuu hindadega võrreldes olask puuwiila- ja wiilahiind ja weel mõnel wäheema tähtsusega materjaalil. Seame aga tänawusel ja läinud aasta märtsikuu hinnad võrreldes, siis näeme, et kallimaks on tänawa läinud Inglise tina, Ameerika ja Egiptuse puuwiilad ja nendest tehtud lõng, paremad wiilad, nahad ja linaseemne õli. Nõkku olid 60 tarbeatine hinnad, kui wõtta 1913. a. hindadest 100, tänawa weebuaris 156,2, märtsil aga 155,9, kuna nad 1921. a. märtsil lõpul 203,4 olid.

Rootsi kaupaprootide mess.

EMA. 3.—9. juulini s. a. peetakse Gothenburgis wiies Rootsi kaupaprootide mess, kus kõik Rootsi tööstusalad on esitatud. See on ainuke ametlik Rootsi mess. Rootsi teateid messile kohta annab messile komisariat, kelle posti- ja telegrammialdres järgmine: „Mässan, Gothenburg. Schweden.“

Kuue paberiraha wäljaandmine Prantsusmaal.

lubatakse tänawa aasta seisla lasta, nagu hiljutisest Prantsuse rahaministri kõnest selgus. Prantsuse frangi kurfi stabiliseerimiseks peetakse juba lubadust tähtsaks.

Wäljahinnad

on ilhiseeritud enne pihi jälle tõusma hakanud, kuna nad enne seda wiimase ajal pikalajas langemises olid.

Inglise lehtedes avaldatakse kartust, et tänawune aasta illeikilise illatust riisuturul mõib tulla, sest et wiija tagawarade ja nõudmiste wähe waga wälse on. Suhtub kufagil wiijaikaldus tänawa, siis ei juuda niijude

Meie armastus peaks kõik teatrijõud, kes kabareedes esinewad, kõik need Pinnad, Sallikud, Möllerid ja teised täieliku boikoti alla panema ja kui see ei aita, teatri boikoti alla panema, kui näitlejail ära ei teelata kabareedes esinemist. Peaks kindel wähe tommatama: siin teater — seal kabaree, siin kunst — seal joobnutele jandi tegemine.

See on hõbapärast tarwilik. P. Pinnal on suur oja wõtteid kabareest pärit, nendeta ei saa ta liituda ega rääkida.

Mölleril kuulub igast lausest Tootsi toon, ja ainult sõge ei märka Sallikute, Kurnimide, Mäheloniide ja teiste „Estoonia“ wäljapaistumate jõudude juures kunstivastast kabaree mõju. Pealegi pakuvad laulujõud, kes kabaree õhus õhtuti küll laulaw, küll lawates „tegutsenaw“, teatri laualt ainult hääleciismeid ja kunstiriismeid. Nii peab teater ennast raasufestest toitma, mis kabareelaualt maha langewad.

Teatrijuhatusel ei maksaks karta, et mõned jõud lahkuwad, wõi ähwardawad lahkuja, kui neile kabarees janditamine teelatakse. Kwaals need jõud teatrile ometi kõlbuliseks ei jää. Omal ajal kardeti P. Pinnat „Estoonia“ lahkujate tagajärgi. Aga nüüd on kõigil selge, et „Estoonia“ jelle läbi ainult mõltis.

Draamateater näib aga P. Pinnat läbi ainult kaotanud olewat. Kui see õige on, mis ühes tehes tema palgaajumast teatand, siis ei ole küll Draamateatri juhatusel atmuugi, kuidas raha kunsti ebendamiseks tarwitada. P. Pinnat ja teatri kunst on ilksteilele wäenuliseks olemused. Sellepärast ei mõiks ta kufagil teatri- ega näitejuht olla (sellena ajab ta asju iliga „perefondlikult“ ja oma „maitse“ järele), wabest ainult näitleja, aga walju näitejuht walme all, kes talle oja mää-

Lastele maad.

Mnult ühes talus olen juhtunud nägema, et wäikeste laste jaoks olid mõõdetud oma põllud. Need olid wäikesed — ainult mõne ruutjala juurufed, aga nende peal kaswatati mitmetesugul wiljasid, nagu omaette talus. Wäikesed „peremehe“ olid oma ettemõttest waga waimustatud. Nemad tundsid, et nemad olid need põllud harinud, seemned sinna maha kiilunud, tähele pannud, kuidas wili kaswas, ja umbrohtu kõrwaldanud. Kui palju lapsed oma põldude juures õppisid ja tähelepanefuid tegid, oli raske arwata, aga mõelda mõib, et nad waga palju keejuures teadmisi kogusid, sest nende huwi oli oma põldude wastu palju suurem kui wanae fuurte põldude wastu, mida nad üle waatama ei ulatanud.

Tuleb kewade. Meie külaades on maad küll. Olgu teda kellegil pidajal desjatinide wõi makamaade arwu järele palju wõi wähe, niipalju jatkub ikka, et lastele nende piisatuluksed talud mõib mälja mõtta. Seemned küllwi tarwis peawad wanad muidugi ka muretskema. Ja siis ka aitama ja nõuks olema, kuidas piisateses taludes mäljad jootada ja mis seal maha kiilida. Niipalju peab aega jattuma.

Loodus kaswatab palju häid asju, mida mõib süüa, waadelda ja naututada. Meie inimesed on suuremal hulgal põlluharijad ja jääwad selleks. Oli aeg, kus harjuti wawalt juba kufagi kaswatama, mis hõbapärast fõgiks wõi müügiks tarwilik oli. Nüüd peaks mõima juba rohkem kaswata. Sellepärast tuleb ka wäikestele põllumeestele mitmetesuguseid seemneid muretskeda.

Lapsepõlwe mujed jääwad inimesele eluks ajaks. Need pildid ja seletused, mis oma wäike põllu juures nähtud ja kuulud, jääwad nagu esimene lumeratta siidameks, mida weeretama hakatakse ja mis pärast ille weereb, kui juba hoo sisse saab. Siis ei närisi tärpanud huwi nii kergesti kui muidu.

Ilks, kaks, kolm wõi rohkem ruutjalga maad igale wäikelele lapsele harimiseks ja hoolitsemiseks! Xgas majapidamises, kus maad on. Seda tahaks Cestis näha. Siis mõiks julge olla, et meie põllumajandus tõuseb kui päike. XXX

—ooo—

üleilool hündust katta. Ameerika statistikerid arwawad, et ilhiseeritud niij tagawarad juumifus alla nelja miljoni kwarteri juures jääwad olema, kuna nad enne sõda läbisti umbes üheksa miljoni kwarteri suured olid. Austraalia ja Argentina on mõlemad uute kofkumõtete järele otufuile jõudnud, et neil lõikus wäiksem oli kui eialgu arwatud.

Wenenmaa kui wiljamüüja peale mingi fuguiseid lootusi mõnel ajal ei ole panna.

—ooo—

raks ja iga liigutuse ning lause hääldamise äärmiselt walju kontrolli alla wõtaks. Muidugi peaks esimeseks tingimiseks olema, et ta kabareede laualt täiesti lahkuks ja „nolja-numbritest“ ning triifidest loobuks.

Draamateatri ümber nähti eilofja kogunemat just tõfise näitekunsti armastaja publikum. Nüüd aga on see sealt mõõrdunud. Tõmbas sinna weel „Tule ja wereg“, aga — finopublikumi.

P. Pinnat on alati armastanud kangelasi ja ajaloolisi „suuri mehi“ mängida. Neis jaab hilgada, nendena jaab juure hulga ees kõrwasti läbi lüüa (Sellest küljest on tal palju farnafust pr. Kantafega). Sest juur hulk ei armasta midagi nii waga wahtida kui wäikeste, wäepalikulid ja teifi farnafeid „juuri“ mehi ja naifi, efinegu nad paraadidel wõi pidudel, troonisaalis wõi magamis-toas.

„Kangelaste“ fujutamine on odawal kunstil alati kõige armfiam olnud. See on see, mida wenelased nimetawad „lubotshnoje iskusstwo“. Kus majas kunstimaitse kõige madalamal, seal näed harilikult seina peal (peale Kristuse) mõne turult ostetud kangelasepildi. Jseenesest ei tarwite kangelasefultuse wastu midagi olla, kui õiged inimkonna kangelased austufobjektiks wõetakse. Aga kinnatiga ei ole sellel kõigel midagi ilhifit.

Kui paljud maalifuntnikud ja kirjantikud ei ole Napoleon Bonaparti fujutlenud, aga kui wähe on selles kunsti! Näitekunsti alal ei ole lugu niij võrmugi parem. Kes tiffedamalt meesnäitlejaif ei tahaks kuulfist forfiklastest kapitaali lüüa, tulu tefal!

(Järgneb.)

—ooo—

Kihel onna kultuur.

Meie poliitiline ilseiswus ei ole wiimane siht.

Tema pidi olema tee awamine — juuremale kultuurile.

Suurem, kõrgem kultuur on jaawutatand foondule, juwendufe, tihendufe teel.

Rahwusline kultuur mõidab indiwidualseerimise laudu.

Selles awaldub tema rikkus ja mitmefefidus.

Tallinn pole Tartu, Wõru pole Wõrnu.

Wändra pole Nisji, Muhu pole Jõesuu.

Jgal linnal, maakohalgi on indiwidualse ilma.

Aga kõik on alles algastmel.

Wõtte endale sihtis — oma afupaifa wiia mõimalikult kõrgale kultuuriastmele.

Tõõ piirkonnaks on loomulikult kihelkond.

See ilfjus, mida nimetab Läti Gindret oma kroonikas.

Mis on püsinud tänapäewani orgaonilise ilfjuse na.

Aratage kihelkonna ilhtekuulufuse tunnet.

Soetage endale kihelkonna illewaade —

statistiline, warandusline, geoloogiline, fawbandusline, haridusline, põllumajandusline, feltfondline, hingefuline, ajalooline, muinaslooline, looduslooline, ilhistegeline, muufaalne...

Kirjutage afjatundliku mitmekilgufega terve raamat — mäherdune materjaal fodu-maa tundmiseks kohalikufudele foolidele!

Aga wäljawaated! Arenemismõimalufed! Lahtifed ufjed ja käimata teed.

Arutage „Kihelkonna kultuuri“ felt, pärast nende liit. Koondage haritud jõud ja terve mõistus.

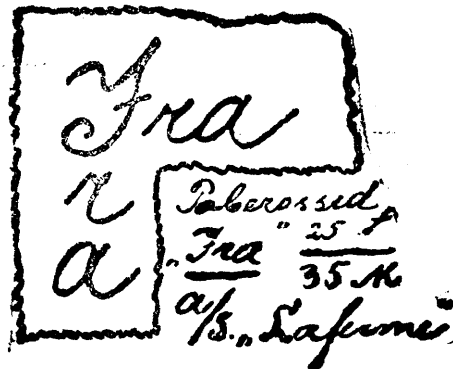
Kisfuge noorfugu seffa.

Waf kihelkonnad mõistewad — kultuuri ilifelt.

Wõtte kõne alla kõik lahendamata küf-mufed.

Kindlustage kihelkonna majanduslik alust.

Loetage ilfsteift ufaldades nõu ja jõuga.

Parandage põllupinda, kaetake kraawifid, kohendage elumajafid, isjutage aedu, harige heinamaid, kaswatage põlluheina ja lah-fuge iga joone peal tööd teha.

Arge unustage waimufultuuri.

Dugege häid raamatuid. Arutage raamatufogufid ja kauplufi, lugemistubafid. Kor-raldage kõnefoosolefuid labirafimistega.

Edendage paremat kunsti.

Tõõpõld on fuur ja lai.

Aga peaaif — kihelkonna omapärafus, kihelkonna ilma, kihelkonnas peitufwad wai-muanded — jaagu awalikufas.

Kui kawa lepime tiütama afjaafamifega? Puhuge hing fiffe põllutõõle ja majan-dufele.

Maittege loomife rõdmu.

Arge ütlege: oleme wafsed ja mõime-tumad.

Meie maapind on parem kui Soomes, Sakfa- ja Prantfumaal.

Meie waimufjõud ei pruugi ka waga häbeneda.

Enam ufku on waja — oma töö ja tule-wifu sisse.

Palamufe kihelkonna kohta on juba üfs töö ilmunud.

Materjaal hulga kihelkonnade üle on palju laiali.

Kulf andmeid on juba olemas.

Waja ainult korraldus luua ja pöhiin-wentaart kofku wõtta, et peale hakata.

Natelifed jõud astugu etteofja.

Sundige oma kihelfond waimufuõega intensiifufe kultuuri poole.

Kujutage endale ette: Jga kihelfond afub illeenda igafilgife lundmifele.

Jlmub iga kihelkonna kohta oma täielif olude, minewifu ja mõimaluste kirjeldus. Natelifed eestwõitjad liitufwad. Tõõjaotus mõimaldab fuure produktfooni.

Paranewad majanduslifed ja waimlifed tingimufed. Kihelkonnad liitufwad. Tõuseb waimline — majandus-line fuurtõõstus. Wäheneb kadefus, kartus, umbufaldus. Kõik jõud mobilifereitakse.

Päevauudised.

Riigiametnikkude teenistusse wanutamine.

EMA. Wabariigi walitus otustas minisritele ülesandeks teha riigiametnikkude teenistusse wanutamine. Wanutamine peab iga riigiametnik sellekohasele wandehele alla kirjutama, mis tema teenistuskirjas alles hoitakse.

Selle wandehele kinnitab wanutaja ametnik oma allkirjaga ja asutuse peetajaga. Wanutamine üle seatakse kogu protokoll, kus ära tähendatakse, misugused ametnikud mil ajal, kelle poolt ja kelle juuresolekul wanutati. Wähemad korraldused teeb iga minister oma wõimkonna asutustele.

Walituse ehitised Riigikogule.

EMA. Wabariigi walitus otustas ehitada Riigikogule: 1) Seaduse-eelnõu riigikogule teenivate merimeeste palkade muutmise kohta. 2) Teedeministeeriumi koosseisu ja palgamäärade muudatuste seaduse-eelnõu.

Suure wee hädas Pärnus mõõdas.

Wesi ligi 700 kantsilba metsamaterjali merde ajanud.

Elajas lehes toodud teate täienduseks kuulame, et jää Pärnus liituma haffas, il-

ma, et Tallinnast kohale jõudnud inseneri mäeosa tegevusesse oleks jäänud hakata. Muuli juures peatas jää uuesti, kuid lagunes ka seal.

Suur wesi wiis merde ligi 700 kantsilba tihkijid ja palka, mis elektri seadiste, kütteseadiste, seadistuste, „Lennufi“ j. t. omandus olid. Ka silla wahel on merde aetud.

Suure wee hädas Pärnus nüüd lõpulikult mõõdas olewat.

Põllutöö näitusele ülesandmine.

Ülesandmise näitusele wõetakse wõistlusteks kuni 1. augustini 1922. a. ülesandmised tulewad laata Tallinna Eesti põllumeestelehtide büroosse (Tallinnas, Munne u. nr. 20, näituse platsil), telefon 1—21). Maaparandusamet, seemne- ja kaitsepõllud ning majapidamised tulewad ülesandada kõige hiljem 1. juuliks j. a. Peale ülesandmiste wõetakse wäljapanekud koha peal järele.

Ülesandmise juures on waja teatada: 1) Wäljapanek on isiklik ehk äri täielik nimi ja aadress. 2) Wäljapaneku valmistamise ehk kasutamise kohta. 3) Wäljapaneku nimetus ja lühem kirjeldus ja suuremate kogude wäljapaneku juures nende nimed. 4) Mis jaoks on wälja panna soowitakse. 5) Kui palju ruumi (põrandat, laua- ehk seinaruumi, kinnises hoones või lahtisel platsil) tarwis läheb.

Puudulikud ja hiljaks jäänud ülesanded jääwad tähelepanemata.

Tallinna Eesti põllumeesteleht.

Genua konverents.

Lloyd George usub Genua konverentsi edusse.

EMA. London, 21. apr. Ajakirjanikud küsivad Lloyd George'ilt Genuas, kas ta arwab, et sakslased ja wenelased tahawad konverentsi nurja ajada. Lloyd George ütles: Kindlasti mitte! Ma ei usu, et Wene-Saksa kokkuleppega taheti konverentsi nurja ajada. See leping tekitab konverentsile hädas, selles ei ole kahtlust. Temaga ei olnud keegi rahul, wäljaarwatud konverentsi waenlased, kuid ta ei ole tehtud eesmärgiga, konverentsi nurja ajada. Olen selles kindel ja tahan selget wähet teha nende hahe asja wahel.

Edasi ütles Lloyd George: Kui see konverents ei lõpe lepinguga, mis kindlustab kõiki Euroopa riike kallaletungimiste eest oma naabrite poolt, loen ma konverentsi apardumaks. Konverents peab lõppema rahulepinguga, ja ta lõpeb rahulepinguga.

Küsimuse peale, kas ta arwab, et konverentsi tööd peaks jatkama rahwasteliit, selle küsimusele ütles Lloyd George: Arwan, et rahwasteliit mõis seda tööd jatkata. Genua konverentsi tööd mõis arendada ja lõpule wiia ainult rahwasteliit. Ma ootan, et väga tahtis osa meie ülesandest antakse rahwasteliidule täiendada ja teostada. Küsimise peale, kas Wenemaa ja Sakjamaa peafid olemas rahwasteliidu liikmed, ütlen, et rahwasteliit ei oleks kunagi tõsiselt kindlustada maailma rahu. Kuni kõik maailma rahwad sama liit ei ole. Ei mõis olla rahu Euroopas, kuni ei ole. Ei mõis olla rahu Euroopas, kuni ei ole. Ei mõis olla rahu Euroopas, kuni ei ole. Ei mõis olla rahu Euroopas, kuni ei ole.

Lloyd George usub konverentsi edusse. Ta loodab, et konverents jätule peab Euroopa koostööla.

Rodupoliitilise laab positiivseks — loowaks. Rooming tagajärjed kikutawad edasi uutele lihtidele.

Urge arwata, et see unistus on.

Tehtu proomi mõnes fikelkonnas.

Romantilisel ajal mõis laulda unistamist laule isamaast. Ka sel oli oma misjon. Meie ülesanded on wõraturumalt suuremad. Intensiivsus peab tööl olema igal pool.

Rahwuse ajamele astugu fikelfond oma fikelfonna teadwusega. Siis mõidab terme rahwas.

Itijid isiklik suudab rahvale enam näguda kui suured hulgab. Aga hulkade anded ja mõimed ei tohi unuda. Aratage neid kohade peal.

Kultuuriline mobilisatsioon peab tingi mada kohalikule alusele rajatud olema.

Iti ehitatakse maja.

Ülewalt peatatakse treppi.

G. L.

Prantusmaa tahab Sakjamaa peale surwet awa dada.

EMA. Berliin, 20. apr. „Echo de Paris“ teatel ei kawatse Poincaré wahetuhtumist Wene-Sakja lepingu asjus mitte Genuas lahendada. Ta olla seletanud: Kui sakslased ei mõidud talistada teemast lepingut enamlastega, on liitlastel siiski õigus ja wõim fundida neid respektierima Versailles'i lepingut. Prantusmaa tahab pöörata liitlaste ja isikranis Britannia poole ettepanekuga, et nad aitaksid Sakjamaad fundida andeks paluma mitte sõnadega waid teoga.

EMA. London, 20. apr. Pariisist teatatakse: Poincaré teatas täna kabinetile, ta olla liitlastele ette pannud, nõuda Sakja-Wene lepingu tähtsustunnamist.

Ameerika jagab Prantusmaa wandeid.

EMA. London, 20. apr. „Morning Post“ Washingtoni korrespondent ütles, et Wene-Sakja kokkuleppe tagajärjel olla muutunud Ameerika awalik arwamine. Ta jagawat nüüd Prantusmaa wandeid, kes mitlariisilises Sakjamaas hädasõjtu näeb.

Lloyd George prab Wene-Sakja wahetuhtumise liitwbeeritust.

EMA. London, 20. apr. Lloyd George seletas Genuas ajakirjanikkudele: Meie töötame hoolimata kõigist raskustest, ja ma loodan, et Sakja-Wene wahetuhtumine on liitwbeeritust. Mui endiselt Genua konverentsi korraldamiseks, selle eesmärgiks on Euroopa rahu. Konverents kestab edasi ja töötab järjekindlalt. Kuid on olemas kahte liiki inimesi: ühed soowivad konverentsile tõsiselt edu ja teised seda mitte. Wiimaseid meie etueta.

Wene delegatsiooni märgufiri.

EMA. Berliin, 20. apr. Genuast teatatakse: Wene delegatsioon andis liitlastele ülikasjalise märgufirja Wenemaa koduõigust ja blokaadist tekkunud kahjude kohta, nõudes põhimõttelikut nende tasumist liitlastelt wõi wastawaid kompensatsioone.

Komisjonide teatwus.

Rutuline raadtee määruste maksmapanek tarwilik.

EMA. Rooma, 20. apr. (San Paolo raadio). Genuast teatatakse: Täna kell 10.30 astus uuesti kogu kolmanda komisjoni teine alamkomisjon hrra Ricardi juhatusel. Ta jatkas Londoni ekspertide rapordi hõ. peatusti arutamist, mis puutub passidest ja wihjadest. Peale läbirääkimiste mõttis alamkomisjon wastu ettepaneku, mis soowitab riikidele wastu mõita kõige kiiremas korras ja mõimalikult laias ulatuses Pariisi konverentsi põhimõtteid passide asjus. Mõis de arwas alamkomisjon täppli-

luse soowitada kõikidele riikidele, kes konverentsi oja wõtmast, watarate raadtee määruste rutulist maksmapanemist.

Walutafüsimus rahaasjanduse alamkomisjonis.

EMA. London, 20. apr. Kuna Inglise ajalehed peaaegjalikult wahetuhtumist arutawad, mis tekkimud Genua konverentsi Wene-Sakja lepingu tagajärjel, arwatakse siiski rahulolekut, et komisjonides tööd teha, isikranis tähtsast walutafüsimuses. Kagu Genuast telegrafeeritakse, on rahaasjanduse alamkomisjoni poolt walutafüsimuse uurimiseks nimetatud ekspertide komisjon kogu jäänud aruande, millele alla on kirjutanud kõik eksperdid. Aruandes soowitatakse, et iga riik asutaks kassapanga, kes waha oleks poliitilistest mõjudest. Komisjon loodab häid tagajärgi koostöötamisest panekade wahel. See wõimaldaks ühisi poliitikat krediidide juhtes. Soowitatakse, et kassapankade esitajate konverentsi pea kogu tuuks rahwuswahelise konverentsiooni wäljatöötamiseks.

Soowitatakse wahetuskurside täielikku wabadust.

EMA. London, 20. apr. Reuter. Genuast telegrafeeritakse: Arwatakse, et walutalamkomisjoni poolt soowitatakse üleilmaline pankade konverentsi mõne nädala pärast Londonis kogu astub. Ekspertide komisjon soowib wahetuskurside täielikku wabadust.

Kohutusest.

Walerah egijate protsess Tartu-Wõru rahukogus.

21. aprillil oli Tartu-Wõru rahukogus walerah laialilaotajate ja kasjawekslite wõltsijate jalga asti ees. Süüpingis istusid A. Taff, A. Must, J. Jürgeonson, A. Deering, A. Walker, J. Lepp ja Marie Reinson. Teatavasti tabati nad läinud aasta no-membriku lõpul Tartus eelpoolnimetatud kuriteo pealt. Nende jälgile aitaksid wiia kaupmehed Tennow ja Jerichowits, kes teatasid, kriminaalpolitseile, et nad kellelgi Walferrit kauba eest 5000-margalise wõltsitud kasjawekslid on jäänud. Üleilmumisel tunnistas ta end süüdi ja teatas ühtlasi, et ta neid laialilaotamiseks kellelgi Taffilt olemat saanud. Wiimase juures pandi läbiotjimine toime, mõttes ühtlasi teda ka wahi alla. Tema korteris arreteeriti ka Deering. Peale eelpool nimetatute wõeti veel wahi alla A. Must, kaupmehes J. Jürgeonson, J. Lepp ja Marie Reinson. Salgaad kangekaelselt oma süüdi Jürgeonson, Must ja Deering.

Süüaluste kaitsjateks kohtus olid wann. adm. Teemant, Olesk, Suits, Grau, Sepp, Silb ja D. Riikiti. Koht nad seletasid, et käesolewal juhul mitte walerah teemiseega süüdi ei ole, sest riigi kasjawekslid ei wõi mitte rahaks pidada. Kõige rohkem wõiwat siin weskli wõltsimiseft juttu olla.

Profuror Sumbr süüdistas neid walerah teemises ja laialilaotamises. Kohus mõistis A. Taffi 10 aastaks, A. Musta, J. Jürgeonsoni ja A. Deeringi 8 aastaks, A. Walferrit ja J. Leppa 4 aastaks sunnitööle ühes kõige isikraliste diguste kaotamiseqa ja Marie Reinsoni 8 kuus tükki. — Kohuistumine kestis kella 1/10 homm. kuni kella 5 õhtul.

Tallinna tõnumid.

Inwaliidide püewa korraldamine.

Eila õhtul oli raekotta jelskondliste organisaatsoonide esitajate nõupidamine kogu kutsutud invaliidide päewa korraldamiseks, mida teatavasti 30. aprillil ja 1. mail kawatatakse ära pidada.

Korjanduse läbiwiimiseks otustati walida kassakomitee ja kolm alamkomisjoni, kes korraldus eeltööd ära teewad. Peale korjanduse, märkimisväärti ja korjanduselehtede-ga korraldaks tänavatel karnewaale, parade ja muud lõbustusi. Korjandusest wõitaks oja koolid, skoutid ja sõjawäelased. Küülatse mõjuda, et nendel päewadel jelside poolt korraldatavate lõbustuste jelsitulec invaliidide heaks antaks.

Alidelt kujukaks invaliidide päew lamuti, nagu läinud aastal.

Linnawalitus palub alkoholi-määgi seadust muuta.

Linnawalitus otjuse põhjal 20. märtsist j. a. pööras linnawalitust palwega jseministeeriumi poole, et alkoholi müügi lubade wäljaandmine linnades linnawalikogude kätte antaks.

Ühtlasi juhib linnawalitus tähelepanu selle peale, et politsei joogimajade kohta käivate fundusliste määruste täitmise järele nõrgalt waltwab ja määruste rikkumist lubab.

Omavalituse asjade peawalitus on teatanud, et jseministeerium nende otjuse wastu ei protesteerir.

Linnateenijate palkade normeerimine

wõetakse linnawalituse lähema koosseisu päewaforda. Küsimus on ülestõstetud ühe linnawalituse osakonna poolt.

Kinode lõbustusmaks uuele alusele.

Kuna praegune lõbustusmaks wõtmise süsteem hulga kuritarwitust ei ole, on kutsunud ja kinnostanud ise selle süsteemiga rahul ei ole, siis tekkis tarwitus selle muutmiseks.

Linnawalitus otustas 1. maist j. a. al-gades kinode lõbustusmaksu wõtta pro-portionaalselt istmete (platide) arwule.

Arwostatud peawad kinodes olema platide arwu linnawalitusele teatama, ja neil ei ole õigust seda arwu ilma linnawalituse teadmata muuta. Otjus läheb linnawalikogule kinnitada.

Linnaseaduste küsimus.

Linna hoolekande osakond tegutses juba pikemat aega, et seaduste wahelt kõbulikke ruume muretseda, sest praegused ruumid on wõimatus seisukorras. Wiimastel ajal on osakonna tähelepanek pöördunud „Tro“ end. kindluse wahiade peale, mis peale remonti seegi ruumideks väga kohased oleks. Tro on üleüldse 2 palgi elumaja, 2 barakki, 1 jaamahoonet, 2 betoonkellert, pesuköök ja all.

Ruumi leiduks seal umbes 160 inimesele. Esialgne remont läheks maksma 2.300.000 mk. Majad lähewad lähemal ajal põllutöö-ministeeriumi kaudu müügile; kuna need linna maa peal asuwad, siis paneb hoolekande osakond linnawalitusele ette, müügi puhul otu eesõigust tarwitada.

Linnawalitus otustas jseministeeriumi paluda, et Tro majad ilma tasuta linna koutada antaks.

Linnapanga aruanne

Läinud tegevuse aasta eest on linnawalitusele ehitatud. Selle järele on üldine läbitaif aasta jooksul 963.654.015 mk. 55 pn. olnud, puhast kasi on saadud 654.202 mk. 50 pn., mis järgmiselt kasutatakse: tagawara kapitalliks 15%, põhikapitaaliks 15%, panga juhatusele 10%, panga ametnikkudele 10% ja linnawalitusele 50%.

Luse lõbustusmaks.

Linnawalitus on tänamusel hoosajal awatavale tirkusele lõbustusmaksuks määranud 10.000 mk. päewas iga etenduse pealt. See summa on määratud tirkuse omaniku nõusolekul.

Laen obligatsioonimaksust wabasatub.

Rahaministeerium on otustanud riigi poolt linnawalitusele antawat 15% laenu obligatsioonimaksust wabasada.

Lammanni-Wilde konfliktis asjus.

Teatavasti nõudis Ed. Wilde, et 50% brutto-tasutulekust, mis „Tule ja wereg“ etendamisest Draamateatris saadud, kirjanikkude kassakomiteele matmisesse heaks peab minema. Hrra Lammann, näidenbi „Tule ja wereg“ autor, oli sellega päri. Nagu meie kirjanikkude kassakomitee liikmetelt kuulnud, ei ole hrra Lammann veel seda lubadust täitnud. — ei.

Teatejooka ümber linna.

Seismiste aastate eeskujul korraldab ka tänamu „Kalew“ teatejooku 10x500 meetrit ümber linna. Ülesandmiste tähtaeg läheb 28. aprillil, wõijilus ise on pühapäewal, 30. aprillil (üks päew warem kui harilikult jeda peetud on). — efi—

Ra „suure“ mehega wõib äpardus juhtuda.

„Ülemus“, kes Tallinnas tuntud on oma wäikeste kassu ja „laia“ olefu poolest, sattunud hiljuti „Kiwi otja“. Tahtes erariides kuisagile sekkida ruumidesse pääseda siis, kui need hilise aja tõttu sulutud ja laades korrapidajalt wastuse, et nii hilisel tunnil jisse ei lasta, ei ole mehise paigal püünud, waid katsumus kättega teed teha. Korrapidaja koutamises nimetanud veel „ülemus“ oma „kõrge“ nime. Seal juhtunud aga äpardus, mida „ülemus“ wististi ei oodanud. Korrapidaja wastanud wäike mehe kätetegemisele sellega, et ta teba sõna kõige otsekohelemas mõttes läbi peksnud. Tagajärele kaebawat ta veel „ülemuse“ omamoli tarwitamise pärast kohtusse.

Teated maafondadest.

Läänemaalt.

Lääne-Rigula põllumeeste feltis

pidas 6. apr. oma aastapäevakoosolekut.

Päämajorra tähtsam osa oli möödaläinud aasta aruande ja käesoleva aasta eelarve vastuvõtmine. Olgu siin mõned arvud ja mõrblused toodud:

Seltiil oli liikmeid 1921. a. — 203 (1920. a. — 152). Mahaline läbitäit ulatas 1921. a. — 35.524 m². peale. Sellele summale tuleb juure lisada selli majaehitamise arve (endise mõisamaja ümberehitamine), mis eraldi peetakse ja mis ulatas 1921. a. — 365.663 m². peale. Sellest rahast on korjanduse ja pidude teel kokku tulnud 107.129 m². Mõlga on tehtud 258.533 m².

1922. a. eelarve seati 200.000 m². kassa. Sellest summast loodetakse pool oma jõuga kokku saada, teine pool tuleks laenu teel sisse võtta ja anti laenu tegemiseks eestteijatele koosoleku poolt tarnitud volitused. Majaehitamise peale määrati eelarve summast 100.000 m².

Mäljalangenud eestteijade liikmed saidvad tagasi volitused, niisamuti ka revisjoni komisjoni liikmed, ja avaldati sellega usaldust eestteijade senise tegemise vastu.

Kokkuvõttes peab ütleva, et kui ka sellil praegu mõlgadega tegemist, mis majaehitamise enesega kaasa on toonud, siis loodetakse nendest ülesajada ja pakuwad igatahes üldnimetatud andmed, niisamuti ka asjaolu, et selli juba oma ruumides võib koos käia, koosolekuid ja kutsuti toime panna, pilti selli edenemisest, tema teguvõimest ja ettevõtlisusest.

Westi kipun liiga tegema.

Põldudele on niivõrd rohkesti vett kogunud, et paljudes madalamates kohtades tortulihjad täitja vee sees on.

Paiguti on ka teedel jarnafed vee lõmbid, et üle pääsime mödama.

Paiguti on vesi ka Rastvere linna niiskust tõusnud, et madalama maa pinnaga tühjades keldri ruumid täitja vee all on, mille läbi palju kahju on tekkinud.

Värnumaalt.

Suur tuleõnnetus Mõhki.

Suurel neljapäeval süda päeval põlesid „Sangru Mõhki“ ja „Sangru Suhani“ taludes Emmu külas kõi hooned täiesti maha, kuna „Suhama“ talus karjalaut ja ait ära põlesid. Eiste on jäänud neis taludes kõi talu varandus: riided, vili, jahu, liha, pesu

Eesti rahvusliste skoutide — noor-seppade — esimene üleriikline kongress.

Seine päev.
(Järg.)

Ülemaalse krefforgaani moodustamise

all otustatakse ajutada, kui järgmise noor-seppade kongressini, kus noor-seppade liidu küsimus uuesti arutusele tuleb, 7-me liikmeline sekretariaat, kelle ülesandeks oleks praeguse kongressi otjaste täideajamine ning ülemaalse tähtsusega asjade korraldamine. Sekretariaadi asukohaks määratakse Tallinn; sekretariaadi kantselei kulude katmiseks lubatakse kongressi poolt 6000 marka, mis kongressil esitatud organisatsioonide vanemate kogude vahel ühetasajelt ära jagatakse.

Sekretariaadi liiketeks, millede arv 7-me peale kindlaks määrati, valitakse Tallinnast — S. Rikand, B. Retsnit, W. Ritor ja n. E. Grit, Kartust — Dr. Jürjenson ja n. Rink ning Viljandist — Ruff.

Noor-seppade häälekandja küsimuses

annab praegu ilmuv ajaarja „Noor-sepa“ kohta juletusi ajaarja vastutava toimetaja Raagus.

Rohke peale seda, kui esimesed noor-sepad, Tallinna skoutide malevaft mälja astusid, hakkasid nad endi häälekandjat „Spordilehe“ sabana mälja andma, mis esimeses skoutide ajaarjaks Eestis oli. Väinud siigil hakati juba iseseisvat ajaarja mälja andma.

Aineline külg on siamaani väga raske olnud, vanematekogu on väga suurte summadega ajaarja toetanud, ning veel praegu on ajaarjal mõlga 38.000 marka. Ajaarja toimetust on termelt noorte käs. Edaspidi katvatakse ajaarja rohkem noortele huviatavaks teha, nimelt paigutades sissuse rohkem ilufirandusliki töid, igasugu ülesandeid, mitmejaguseid praktikisi juhatusi jne.

Nüüd, kus ajaarja ülemaalseks muutub, tuleb ka toimetust reorganiseerida. Tuleks ajutada igasse linna, kus noor-seppade organisatsioon olemas, abitoimetused, kes kõi sealt maafondist ajaarjale saadetud materjale läbi vaataks ning siis ajaarja mahutamiseks kõlbulidud kirjutused toimetusele edasi saadaks.

ja vähemad koduloomad, nagu mäsikad, lambad, sead, kanad, kõi kofu 61 looma. Alguks on kuli sellest saanud, et nendefamade talude 6—7 aastased lapsed tuletituduga karjalauda ees on mänginud. Armatavasti olivad lastel tihud tasvus juitletamise jaoks.

Kas on kosmos p'iritu?

Dotsent W. Kupffer. (Kartus).

Kas on ilm, kosmos, ruumis lõputa? Meie ilmatunne (Weltgefühl) annab meile selle küsimise peale täiesti kindla vastuse, iseloomuliku Euroopa kultuuri maailmale. Meie kujutus ilmaruumi lõpmatuselt, ilma lõpmatuselt ruumis, leidis kujukta väljenduse Renaisance'i ajaarjagul, — rilk loomingu fantaasiaga ja kangelaskliku vaimuga annetud Giordano Bruno, selle turile ja luulelise iseloomu, loomingu. Slegi leitsmeaastane wangipõlv ei suutnud mureda seda kangelaskliku vaimu ja ta ei olnud rõdus loobuma oma arvamisest, mille eest ta sai tideriidal arvõdetatud (Roomas 17. veebruaril 1600. a.).

Vanade rahvaste astronoomia, mis välja kristalliseerus Ptolomäuse süsteemis ja tema poolt loodud kosmose pilt (Weltbild), valitfeid mäistuse üle kahetuhanda aasta jooksul, kuni Kopernikust ja Galileini. Peajoontes on see Ptolomäuse kosmose pilt, nagu teada, järgmine: Ilma kesel asub maakera; maakera ümber tiirlevad seitse planeeti: Kuu, Päike, Merkurius, Veenus, Mars, Jupiter ja Saturn. Terve see süsteem on ümbritsetud kristallilise sfääriga, mis enda peal kannab kõi, nõnda nimetud paigalseisvad tähed ja mis ühes tähtedega, kui üks tervik, ümber kestmise feha — maakera tiirleb.

Terve kosmos ofutus nõnda sulutuks keraks, mis oli piiratud tähtelise sfääriga. Järel mõelda selle üle, kas ruum ulatab ka teinepoole seda tähtlist sfääri ja endale küsimust ülesse jada, kas ei asu veel mitte mõned taevakehad teinepool seda tähtlist sfääri lõputa ruumis, oli täiesti mõdras vanade kreeklaste matemaatilisele ja filosoofilisele arusaamisele. Nagu viimase ajaj ifeäranis kujukalt näitas Oswald Spengler oma raamatus „Der Untergang des Abendlandes“, oli vanadele aaefflastele ruumi ainult niimõd

olemas, kui palju on olemas ruumilisi materjaleid kehafid. Kujutus ruumist enesest, lõputa ilmaruumist, mis nii lähedane meie teadusele, ei mõinud mälja areneida teijiti organiseeritud ellini hinces. Nõnda siis oli vanale kreeklasele ja üleililbe Ptolomäuse süsteemi tunnustajatele kosmos lõputlik ning kerakujuline, ja selle kerakujulise kosmose, ilma, kesel asus meie maakera. Alles siis, kui Kopernikus — 16. aastajaja algul — viis läbi selles „idüllilises“ kosmoses oma kuulsa revolutsiooni, asetades päikese kestmiseks kehaks, maakera asemel ja sunnides kõi planeete, nende seas ka maakera, tiirlema ümber päikese, — siis lõhes ka ilma ümbritseva tähteline sfäär. Giordano Bruno, kes sündis mõni aasta peale Kopernikuse surma, sai esimesena aru, et nõnda nimetatud liikumatud tähed ei ole finnitatud mingisuguse kristallilise sfääri külge, vaid siinritavad igauks omaette suure päikese, meie päikese taolise, ning on ümbritsetud oma planeetidega, et nad asuvad lõpmata kaugele meist ja teineteistest. Suure vaimustusega lootas ta laiali seda õpetust taevakehade lõpmatuselt ning lõputa ilmaruumist. Ja kui meie nüüd seame üles küsimuse, kas on ilma ruum lõputa või mitte, siis teib kohe meie teaduses see, esimeist korda Giordano Bruno poolt mõitatud pilt ja meie vastame: Jäl ilm on lõputa. Lõpmatu hulk ilmafid omade päikestega ja planeetidega on laiali pillatud terves lõputa ilma-ruumis. Meie päike ühes oma planeetidega on ainult üks tähtsusetu tegur selles lõpmatu suures ilmade arvus.

Kuid täpisealne teadus ei mõinud täiesti leppida selle ilma pildiga. Mitte ruumi enese lõpmatust ümberliikata piiides, oli astronoomia juba ammuigi selle waate poolt, et niisuguseid päikese süsteemi on ruumis, ehk küll väga palju, kuid mitte lõpmatu palju. Terve meie nähtavate tähtede hulk on ju üks suur süsteem, mis

koos seisab paljudest ükikuteist päikeste süsteemidest. Ja seal, selle suure tähtelise ilma viimaste päikeste taga on abloomitelt tihi ruum, mis ulatab lõpmata kaugusesse ja milles ei ole päikeli ega planeete.

Aga mõib olla, et äraarvamata kauguses meie tähtelisel ilmal, — asub teine jarnane tähtja päiteaamatu meie teleskoopidele, päikeste süsteemide kogu, — veel teine tähteline ilm? Meie fantaasiale on seda ettekujutada lubatud, aga teadusel ei ole täitka kindlaid andmeid selleks, et kindlalt vastata selle küsimuse peale „ja“ või „ei“.

Aga jarnane kujutus lõpulist tähtede ilmal, mis oma alla ainult aja lõputa ilmaruumist mõtab, ehk küll vastab rohkem faktilistele tähteaduse andmetele, kui kujutus lõputa päikeste süsteemide arvust, mis on laiali pillatud mõõda termet lõpmatu ruumi, leiab mitmel puhul vastuvõetlusi ja vastuseisimisi.

Misparast jaid tähed kõi kofu ja mõtavad oma alla ainult aja ruumist? Mifs nad omades, nagu meie teame, määratu kiiruse, ei saanud laiali paisatud mõõda termet lõputa ilmaruumi? Mõib olla näib, et vastus selle küsimusele väga lihtne on: selteparast, et tähtede vahel tegutsenivad vastastikused külgetõmbejõud. See on nii, aga gaasi ofafeste vahel tegutsenivad ka külgetõmbe jõud, ning selle peale vaatamata piiuab gaas siiski mõimalikult laiemale laguneda ja kui ta ei leia takistusi seinte näol, laguneb ta ruttu laiali. Mäljaarvamisid näitavad, et tähteline ilm peab end nii üleval pidama kui hulk gaasi ja oleks pidanud külgetõmbamise jõu peale vaatamata laiali lagunema mõõda termet lõputa ilmaruumi. Aga et tähteli lõpulist arv, ruum aga lõputa on, siis on selge, et lõppude lõpuks ükikud tähed (see on, ükikud päikese süsteemid) oleks pidanud olema lõpmata suurte kaugustel üks teistest. Meie ei oleks siis näinud taevast mitte ühte tähte, peale väheste planeetide, mis ümber meie päikese tiirlevad, ja oleksime ilma olnud sellest ülendamisest

2. Klasti wagunite istekohtade fordafeadmine.

Raudteevalitlus otjastas käesoleval aastal ühel ajal 2. kl. wagunite istekohtade kaevamiga ületõmmata. Istekohtadel jeniini puuduvad ilmargused otjapadjad kavatsetakse teha lasta.

Et aga publikum, kes puhtuse suhtes pole veel küllalt korrekt, ei muudaks marsti uut riet jama räpaseks kui mana, siis tuleb üle kaevamisel tingimata tõmmata teine, kergem kate, mida aegajalt mõib ära võtta ja puhtaks pesta. Sel teel saavad meie wagunid viimaks seestpoolt mäljanägemise, mille pärast ei tarvitse enam häbi tunda kultuurilma reisiijate ees. Samuti on kavatsetud magamismagunitele pesu muretfemine.

— ei —

Karustustöö ala.

Tänafeid loengud karustuskursustel.

õhtupoolel kõneleb k. 4—5 stud. phil. E. Pedriks karustustöö lootusühinguis, k. 5—6 M. Lamm kõnefunkstifti (kõnede ettemalmistamisest), k. 6—8 prof. Dr. med. L. Punnepp alkoholimõjust närvikawa peale, udupiltidega. K. 8 õhtul karustustöö ja lettorite ühine teedõhtu feminaari ruumides.

Nooremale rühmale kõnelevad 9—10 K. Kuusik ja 10—11 S. Pett.

Päas loenguile vaba, nii palju kui ruum lubab.

Pühapäevafed loengud karustuskursustel.

Karustuskursustel poeglaste gümnasiumis loeb pühapäeval k. 9—11 Dr. Lamm alkoholi fütioloogilistest mõjust, k. 11—12 J. Rosental karustustööde tegemuskawaft, k. 12 kuni 1 P. Mülberg rahvamajadest, k. 1 peale ekskursioon spordiautustesse Rejemo-Rejeli juhatusel.

Nooremale rühmale kõnelevad J. Kester, W. Ernits ja E. Pedriks.

Aja nappuse tõttu peab hulk loenguid jääma edaspidise aja peale, nii prof. Sadi, S. Kooft, L. Kuusiku, M. Sibuli ja Wilbergi loengud. Ka korraldatakse tulemal nädal „Estonias“ üks kõnekoosolek kirikliku karustustöö kohta.

—ooo—

See ilm Eaffamaal.

Berliinis on õhusoojus juurel reedel järeksu 20 kraadini K. tõusnud. See on päris keffjuure kuumus ja haruldane nii warafel kevade ajal itegi Eaffamaal.

—ooo—

waatepildist, millest Pant nii suure paatoeiga oma teose „Kritik der praktischen Vernunft“ lõpus kirjutab.

Aga mõib olla, et tähteline ilm veel ei ole jõudnud laiali laguneda? Mõib olla, olid tähed waremalt hoopis lähemal teineteisele ja nende miljoneite ehk miljardite aastate jooksul, misjagust aega ilm juba olemas, jõudsid nad ainult natukene teineteistest kaugeneda, aga mitte täiesti laiali laguneda mõõda lõpmatu ilmaruumi?

Teadus liitkab tagasi jarnase küsimuse ülesseadmisle. Teadusele on ilm lõpmata kawa olemas ja tal ei ole alguft ajas. Aga siis on arusaamatu, mifs tähtede ilm veel siamaani siinritab ühe eraldatud, ühte ruumi ofasse koondatud süsteemi. Sest lõpmatu pika aja jooksul oleks ta pidanud jõudma täiesti laiali laguneda mõõda lõputa ilmaruumi, nagu seda looduse jeadused nõuavad.

Kõit need rasvused ja tähtlused kangewad kohe ära, kui pöörame selle küsimuse, f. o. ilma lõpmatuse uue lahenduse juure, millele peajasalikul ka see kirjutus on pühendatud. Albert Einsteini töõde ja tema poolt loodud suhtelise (relatiiviteedi) teooria tõttu, on ilma lõpmatuse probleem astunud otustamasse ajaarjtu, kus see küsimus, mõib olla, ka lõpulist lahendatud saab.

Suhtelise teooriale jai minu poolt pühendatud mitu kirjutust. Viimase lõpus tähendasin ma mõdaminnes, et see teooria annab võimaluse lahendada wana küsimust: „Kas on ilm piiritu?“ Il dine suhtelise (relatiiviteedi) teooria annab selle küsimuse peale täitka kindla eita wa vastuse: ilm ei ole lõputa ruumis, sest et ruum ise ei ole lõputa.

*) Waata „Tallinna Teataja“ nr. 299, 1921. a. ja nr. nr. 5, 6 — 1922. a. (Järgneb).

—ooo—

Wene-Saksa leping.

Wenemaaga tehtud lepingust jaadaw kogu on Saksaamaale nagu jeldud, nii suur et see teada unustama mõib panna liitriidide paha-meelse liitlaste seljataga tehtud lepingu puhul. Jätkanisi siis kui see pahameel muus ei avalduks kui Saksaamaa olulises kõrvaldamises konverentsi tööst. Tuhuts selle kõrvaldamise eest jääks Saksaamaale ikkagi teadmine, et ta eesmärgile on jõudnud, mille poole ta ammugi püüdis, ja et ta eesmärgile on jõudnud pealegi Genuas, liitlaste silma all.

Et Wene-Saksa leping just Genuas alla kirjutati, on meeleavaldus mõlemi teiste seas erandlikult seisukohaga paigutatud riigi poolt; see on liigutud, mis näitama peab, et Wene- ja Saksaamaa ka teistega läbi saada ja erandlikult seisukorral hoolimata iseseisvalt tegutseda võivad. Wene-Saksa leping on teatud mõttes järelesteegimine liitriidide sõnastest ning tegudest Wene- ja Saksaamaa suhtes. See on ühtlasi liigutud, mis ähvardab liitlastelt võtta fogu seniste „Wenemaale üheseltamise“ kawatuste silja.

Et Wene- ja Saksaamaa teineteisele läheneda püüdis, pole kellegi saladus. Wene-Saksa sõprus on juba väga vana; selle sõpruse kahestamine 1914. a. tundus juba tol ajal niisasti Saksa kui Wene poliitikameestele meena, mida hiljem ainult õnnetult olude kuhjamine tõttu ei jaadud parandada. Salajas elas sõprus siiski edasi ja kippus kõige viimase ajal mõnele järele ka avalikult sõpruseks saama. Saksa ajakirjandus on viimase ajal Wenemaale elu väga tähelepanelikult ja heasooslikult jälginud. Niisama on Wene ametlikud lehed palju kirjutanud Saksaamaa; mõlemalt poolt valmistati teed kokkuleppele, mis niisasti Wene- kui Saksaamaa seisukohalt majanduslikult ja poliitiliselt tarvilikuna tundus.

Wene- ja Saksaamaal on majanduslikult palju ühiseid huvisid; eriti praegu, mil mõlemad maad kannatavad ääretu raskest majanduslike tingimuste all, mõis neid pääs- la ainult vastastikune toetus. Wenemaale mõib Saksaamaalt saada kõike, millest temal puudus; Saksaamaale avanevad Wenemaalt laialdasel turul — juba sellest üksi on põhjust küll, et otseida lähedat sõprust. Selle sõrwal on kummagi meel omad eripähsused lähenedamise. Saksaamaa igatseb kõigest mõistatavast Versailles' lepingu revideerimisest, millest liitlastel — vähemalt Prantsusmaal — teadagi ei taha. Heaks liitlaste wastajeks trumbiks on temale jellepärast leping Wenemaaga, — see on praegu ainuke võimalus Saksaamaal liitlasti hirmutada: senine liitlaste poliitika muutus peaaegu läbiwimatuks, kui Saksaamaa tegutseda hakkab Wenemaaga käsitades. Samal ajal on Wene-Saksa leping ja Wene-ama praeguse malituse tunnistamine Saksaamaa poolt muudugi trumbiks ka Wene poliitikameestele kaks; see annab neile võimaluse Genuas palju julgemalt ülesastuda kui seni.

Nagu eilastest telegrammidest näha, astutati Genuas Wene-Saksa lepingu tõttu tekkinud konflikt arutamiseks erikomisjon. Millega konflikt lõpeb, on praegu raske ütelda; igatahes ei soowi wiist kumbki lepinglastest lepingust heaga loobuda. Kuudas aga ka asi ei kujuneks, on seal oma eritähendus rajariidide suhtes; kes Wene-Saksa lähenedamiskatseid palju suurema huwiga peavad jälgima kui teised riigid. On ju teada, et niisasti Wene- kui ka Saksaamaa rajariidide peale maatawad kui soowimatu tüllina peale, mis mõlemile talistujeks teel ees.

Niisasti Wene- kui Saksaamaa näeks heameelega, et see talistus taoks ja nad mõimaluse laadil ilma wabellilideta naaberriikide läbitõlmisele astuda. Tähtis rajariididele oleks jellepärast eriti sõjalise abiannduse leping, mis nagu kuulda, järgnema pidawat Genuas alla kirjutatud Wene-Saksa lepingule.

Seated Wenemaal.

Uued seadused Wenemaal.

Moskwa, 19. aprillil. Ülewenemaalise seadusandluse komitee presiidium teatab, et ülewenemaalise seadusandluse komitee kolmas istungjärg 5. mail Moskwas ära peetaks. Päewakord on järgmine: 1) tööga maatarvitamise defreebi projekt (kantakse ette narkomlemi (põllutöökommisjari) poolt), 2) waranduslikud põhidigused (kantakse ette narkomjusti (kohutuskommisjari) poolt), 3) kaelakohtulikkude seaduste kogu (kantakse ette narkomjusti poolt), 4) kaelakohtulikkude asjade ajamise korra määruse kawa (narkomjusti poolt), 5) adwokaturoi määruse kawa (narkomjusti poolt), 6) prokuröri järelewalwe määruse kawa (narkomjusti poolt), 7) maffuse seadusandlus (narkomfini, rahakomisjari) poolt, 8) nõukogude Wenemaale rajoneerimise põhialused, 9) abinõud kommunaalse majapidamise jalajeleadmiseks (sisetöökommisjari poolt), 10) punase armee wähenemine (Genua konverentsi kordamineku korral.)

Rahade esitajate kongress Moskwas.

Moskwa, 20. apr. Moskwas awati esimene üleriikline riigipanga osakondade juhatajate koosolek, millest ka tähtsamad majandusteadlased ja professorid, nagu Kulter-Kabenselenbaum, Djerow j. t. osa wõtawad.

Määrus ametnikkude omawoli wastu.

Moskwa, 21. apr. Töö- ja kaitse-ndukogu andis wälja määruse, mis keelab Wene ametnikkudele wäljamaa abianndavate organisatsioonide, muuseas „MMA“ (Wmeerika abianndamise seltsi) toiduainete wõnnike maršhruuti omawoliliselt minna ja neid toiduainete rekwireerida. Süüdlased antakse tridunadi kätte.

Kõrgendatud raudtee tariif Wenemaal.

Moskwa, 21. apr. Riikliku defreebi raudtee tariifi kohta. 15. aprillist tõstatat-

se tariifi 400.000 forda 1917. aastaga võrreldes ja 1. mail 1.000.000 forda.

Uued maksuwahtendid Wenemaal.

Moskwa, 21. apr. Walitus otsustas 5000- ja 10.000-rublalised wõlakohustused uute rakamärkide järele wälja anda, mis maksamad ja raha ajemel käiwad kuni 1. jaanuarini 1921.

Znimene Wenemaal jahiloomaks.

Moskwa, 21. aprillil kirjutatakse Samara kubermangust, Wolski maakonnast: Meie tänawad on õudse hirmu tänamateks muutunud. Kardame oma lapsi õue lasta: paljud neist kaowad jäljetult. Widesiwid, õhtud, ööd — kõik see on lausa piinamine. Õhtupoolikul juba kella kuuest peale, karbatakse koonitend mööda täie, pülitakse wõimalikult selet tänawat minna: jalgteel käijaid püütakse aia tagant lüüa. Znimene peab jahiti inimese peale. Znimene kardab inimest kui hirmjat metsloomaks.

Riigikohtu

administratiiv-osa-
nos awalikul kohtuistungil 25. aprillil 1922. a. kell 10 homm. Tartus, riigikohtu ruumis on järgmised toimetused arutusele määratud:

Tartu maakonnawalituse woliniku Jaan Priimäe ja Wiktor Mutti woliniku wan. adm. J. Kriisa revisjoni kaebused Tartu-Wõru rahukogu otsuse peale 7. novembri 1921. a. Walter Mandelli kaebused Tartu maakonnawalituse otsuse wastu 12. septembri 1921. a. Riidjärne mõisast planeeritud fruntide peale maajaajate määramise asjus.

Märt Jakobsoni ja Joosep Simka woliniku adm. Karl Suitsu revisjoni kaebus Tartu-Wõru rahukogu otsuse peale 7. nov. 1921. a. Järjaste karjamõisast planeeritud fruntide peale maajaajate määramise asjas.

Wihula wallawalituse revisjoni kaebus Rakwere-Paide rahukogu otsuse peale 23. septembri 1921. a. kaebused Wiru maakonnawalituse otsuse peale 27. juun. 1921. a. Annikvere mõisast nr. 8 koha M. Brindfeldtile määramise asjus.

August Loobu, Johan Kartau, Melander Kuru ja Johannes Leppo revisjoni kaebus Wiljandi-Pärnu rahukogu otsuse peale 1. novembri 1921. a. nende ja t. kaebused Pärnu maakonnawalituse otsuse wastu 2. juul. 1921. a. nr. 66 p. 12 Jäärja ja Keskise mõisast planeeritud frunti peale maajaajate määramise asjus.

Riminaa l-osa-
nos awalikul kohtuistungil 26. aprillil j. a. kell 10 homm. Tartus, riigikohtu ruumes, on järgmine toimetustel arutusele määratud:

Armin Wiera kasutajooni kaebus Tartu-Wõru rahukogu otsuse peale 5. juulil

1921. a. Witra jüüd. R. M. S. § 142 ja Wol-
demar ja August Tulino te erakaebus ja-
ma rahukogu määruse peale 16. augustist
1921. a. Tulino jüüd. R. M. S. § 142 põh-
jal.

Teater ja muusika.

Eestonia teater.

Täna, laupäeval, „Marion“. Homme
kell 1/3 p. l. „Stambuli roos“; õhtul kell
1/8 „Waleni pulm“. Teatribüroo.

Draamateater.

Niihapäeval, 23. fep., lasteetenduseks:
„Miks kowad tulema pidi“. Laste muinas-
jutt 3 waatuses, alguses kell 3 päeval; õh-
tul: R. Jewreinowi „Kõige tähtsam“, ühele
komöödia, teisele ka draama, 4. waatuses, al-
gus kell 8. Teatribüroo.

33. rahwafontsert Eestoonias

on niihapäeval, 23. apr. j. a. kell 1/8 õhtul.
Eestonia fondamanteis paladeks oleks St-
pet'i hilt „Vireleienne“, Arenski siisejuba-
tus oop. „Naal ja Damajanti“, Glasunow
sui „Kõigeagadest j. w. m.

Solistidena esinewad prl. E. Beloserska-
ja Johanna aariaga oop. „Deleani neiti“ ja
herra M. Milla Wenianski wiulifontsertiga
d-moll. Kontsertbüroo.

Kurjäd.

Moskwa, 21. apr. Kura. Kurjäd.
Naeltsterling 1146, dollar 259.25, Prantjuse
frank 24.25, Rootsi kroon 67.50, Norra kr.
49.75, Daani kroon 55.00, Hollandi gulden
58.50, Saksa riigimark 0.93, Soome mark
4.98, Eesti mark 0.78, Poola mark 0.08,
Ašbeho-Slowakkia kroon 5.33, 10 kuldrubla
1225, Belgia frank 22.25, kuldrank 50.00.

Moskwa, 20. apr. Kurjäd. Naelt-
sterling 1240.90, dollar 281.14, Hollandi gul-
denid 10686.60.

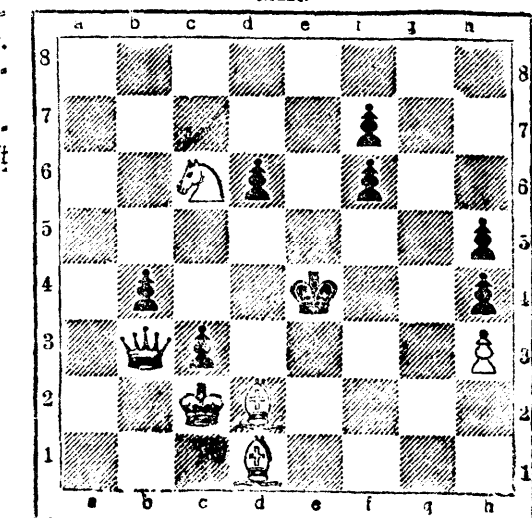
Moskwa, 20. apr. Kurjäd. New-
York 4.42%, Pariis 47.37%, Brüssel 51.45,
Berliin 1240, Rooma 81%, Schweetia
22.72%, Amsterdam 11.63, Madrid 28.42%,
Lisabon 47/10, Riin 33.000, Stokholm 17.00,
Kristiania 23.10, Kopenhaagen 26.82%, Ateena
99%, Rio de Janeiro 71/10, Buenos Ai-
res 43/10.

Malenuri.

Toimetaja A. Burmeister.

Ülesanne nr. 59.

Kokkuseadnud A. Challenger (New-Yorgis).
Must.

Walged: Kc2, Lb3, Od1 ja d2, Rc6,
Sh3.

Mustad: Ke4, Sb4, c3, d6, f6, f7,
h4, h5.

Walged algawad ja annawad matt
kahe sammuga.

Ülesande nr. 57 seletus.

1. Lh3-f3, e4:f3,

2. e2-e4 annab matt.

1. Lh3-f3, Kc4-b5,

2. Rb1-a3 annab matt.

1. (Lh3-f3), e4-e3,

2. Rc8-d6 annab matt.

1. (Lh3-f3), c4-d5,

2. Lf3-f7 annab matt.

Õiged seletust saatsid: Leopold Rim-
berg, Leon d'ooding ja Ednis Rünnapuu
(õist Tallinnast), A. Ruusik (Hälssest),
E. Laurentius (Rakwerst), Heino Treier
Petteri.).

Wastutaw toimetaja: Joh. Wiit.

Wäljaandja Wõnnus J. J. J.

„Meie lewad.“

Rak noort inimest Saapalus on ühes-
koos wiiskümme luuletust teinud ja Tal-
linna kirjastusühitus „Kool“ on nad lahke-
sti kirjastanud. Et need noored inimesed
teine teistest sugust, on iseenesest mõistetav;
üks on Julius ja teine Wda. Et nende ühti-
ne tegemus ainult luule alaga ei piirdu, se-
da tõendab perekonnanimede ühendamine:
(Julius) Dengo ja (Wda) Denao-Rohanon.
Esiatgul on aga meile nende ühistegemuse
tulemustest silme ees ainult luuletuste ko-
gu „Meie lewad“, mille kunstnik R.
Espenberg linoolõlilistega ilustanud.

Mis sinna kogusse Wda teinud ja mis
Julius, jeda mahet ei ole igaford selgesti
tunda. Nad on nii delda perekondlikult ja
„kommunistlikult“ tegutsenud.

Nende produktioon on epigooniline. Iks
osa luuletustist on autilistud, jöötlistud või
annahaawalistud, teine osa allelistud, wisna-
puulistud või underlistud.

Sarwa ollakse algupärane ja oma moodi
„eht“, ja siis tehakse jarnafid luuletusi:

„Sina ja walged kased

rannikul.

Raerad. Di, wirgab põses

sumnikul,

nagu need walged kased

rannikul.

Kuradi neid!“

See on wiist Juliuise märks, ja kui selles
mingist eesküju mõjust juttu mõib olla, siis
küll ainult „Meie Mafli“ omaist.

Sarnast südamlik-familäärset stiili leidub
weel sageasti, ülekanis neis luuletusis,

fus mingist „perekondlikust“ olengust jutt,
nagu luuletuses „Merel“:

„Olen merel.

Kerel

patusel nii hää.

Tuuled ümber pää.

Oles merel,

kerel

riihikal on hää.

Wõlwiil naife pää, jne.“

Wda on muudugi palju õrnatundelitem.
Ta ei tarwita ülekewais tundmusis sõnu
nagu „kurat“, „lunnik“, „kere“ ja teised jar-
nased. Ta hiiuab naijelisult:

„Ah, kuis lõmab lüda tõuswas woogus“.

Wda elu on olnud väga „inimeserikas“
ja „sõpraderikas“, tema ööd on olnud väga
„unistusrikkad“ ja „armastusrikkad“. Müüd
„wallatleb“ ta wiist küll ainult Juliuise ja
nad panewad, kõik mis juhtub, ajalehe fö-
numijaatja hoolisega paberile, näituseks:

„Pedaia alla end ajetleme

finuga.

Pedaia warjul me wallatleme

finuga.

Minuga

kõrmutleb õnn.

Kiilma eest kaha hangjooneline

ligineb.

Ruumusest kaha kihmjooneline

ligineb.“

Järgneb muudugi riimi nõudel (mõib ol-
la ka weel jügarawamatel nõuetel):

„Sigineb...“

Teine jarnane „oleng“, jällegi ära kasu-
tatud, et selle eest „Kooli“ kirjastuselt hono-
raari saada:

Estonia teater

Laupäeval, 22. aprillil

Marion

Walter Bromme operett 3 w
Algus kell pool 8 õhtul

Pühapäeval, 23. aprillil

Gambuli roos

Leo Falli operett 3 w.
Algus kell pool 8 p. l.

Waleni pulm.

Eduwig Ganghoferi ja Marco
Brocineri draama 4 w.

Algus kell pool 8 õhtul.

1299

Draamateater

Pühapäeval 23. aprillil

Vastetendujaks.

Wiks kewad tulema pidi.

Easte muinasjutu kolmes waat.
Theise Lehmann — Haupti jä-
relle S. Anta.

Algus kell 3 päeval.

M. Jzwetnowi

„Kõige tähtsam“

Ühele komöödia, teisele draama.
4 waatuses.

Õhtul 11—12. ja 5—8 õhtul

Draamateatri lasjas.

1298

Estoonia konsertsaal

Pühapäeval, 23. aprillil f. a.

Estoonia sümfoonia orkester

33-as Rahwa-
kontsert

Suhtab D. Kull.

Solistid: pr. E. Belostaja
(sopran) ja hra A. Mii (wiul)

Algus kell pool 8 õhtul.

1303

Estoonia konsertsaal

Reisipäeval, 27. aprillil

Tallinna lauluseltsi

(Liebertafel)

kontsert

Juhatab R. Skrupu.

Raastegewad pr. Sigrid Ant-
ropoff-Herschmann.

Estawas: Reinb. Becker, G.
Rubrich, F. Gicher, Aug. The-
len, Schumann-W. j. Schubert,
Wist, Rachmaninoff, Chopin j. t.

Algus kell 8 õhtul.

Pääsetähed: 50—150 margani
eelmuügil teatri lasjas, alga-
des 21. apr.

1280

Tallinna

Algus kell 8 õhtul.

Pääsetähed: 50—150 margani
eelmuügil teatri lasjas, alga-
des 21. apr.

1280

Demobiliseeritud Sw. Liidu, Tall. osat.

Peakoosolek

23. aprillil 1922. a. kell 10 hommikul, Eddurite
kodu ruumides, Suur Tartu maantee nr. 64.

Päewakord:

1. Koosoleku awamine.
2. Koosoleku juhatusel walimine.
3. Djaonna möödalainud aasta ülevõtmine ja
lausa aruanne.
4. Selarwe 1922/23 a. peale.
5. Üleriikline Liidu kongress.
6. Djaonna juhatusel ja rewisiõni komisjoni
walimised.
7. Kongressi saadikute walimised.
8. Jookswad asjad (Eddurite, pidu komis-
joni ja koosolekul ülesõudetud küsimused).

Alus: Djaonna juhatusel protokolli nr. 40—
28. III.—22 a.

Esimees: P. A.

Sekretäär: E. K. K.

1294

Korraldan kunstile ja tehnikale wastawad lühiteenajalised kursused.

- 1) naister. ja laste riide juureldisus
- 2) laua, selja ja fangi pesu walmistus
- 3) ilutifikandus käsitöid ehk masinal
- 4) kübarate walmistus
- 5) kunstilised prantsuse lilled riidest ehk paberist
- 6) sandaalide ja suwefingade walmistus
- 7) naisterahwa juuste kammimine ja ülestegemine
- 8) maniküür ja pehiküür
- 9) perenaise kursused: paitamine, parandamine,
walmistamine ja ümbertegemine igas. õmbluse
ja käsitööd.

Spehind 500—1000 margani. Alles anda igapäew
tella 9—2, Kunstikõigekooli kantseleis Instituudi t. 18.
Juhataja Rose Reite.

Dr. Artur Tamm

Elife ja tuguhagused.
Wastuwõimine
igapäew tella 4—1/2 pl.
Saani tänawal nr. 6, krt. 8.
(Krediit panga majas).
Kõnetraat 14—13.

Palwelirju

igasse walituse ja muudesse
ajutustesse, isearanis maade
õig. ja maksude wähenemise
asjus teeb tihedalt ruttu
ja korraldust töötades, la ebi-
etu ja matude l. hõndusres
Wiru tän. 14, krt. 1, 2. korral
(eiwel. wastu) tella 9—1 ja 2—7.

1068 H. J. Kähle.

Maaler

õistis tööd, moodjad
eestirjad, täielised abi-
nõud omal. Palkumised
anda kohe jlt. „452“ all.
1297

Kultuuriteeltek

meile kõige kasulikum, tar-
wikum ja kättesaadawam.
Kes soowib te. l. täiesti
kättesaada, neile on

Saksa keel õpetamisel.

Dr. Rosenhalti — Almeerika
õpetis — wõõraste keele
jooks. Hind 100 marka.

Lühiteenise ajaga igapäewafels
tarmituseks annab:

Saksa keele kirjapetaja.

Walitud kogu igapäewafels
jõnu ja lauseid. S. 30 m. ehk

Kõnelemise Eesti, Saksa, Soome keeles.

Hind 50 m.
Saada raamatulauplusest.
Ladu: Ploompuu kauplus,
Tallinn.

1143

Estonia Muusika Ojalond.

Jaani kirikus, reedel 28. aprillil f. a.
etteanne

G. F. Händeli oratoorium

„Messias“

Raastegewad:

Pr. M. Lüdig-Sinfel (sopran), pr. W. Weem-
Romanoff (alto), hr. G. Ruiga (tenor), hr. R.
Wiitol (bass), E. M. D. segatoor (100 lauljat ja
Estonia sümfoonia orkester.

Dressil hr. A. Rafemets. Juhatab hr. A. Topman.

Algus kell pool 8 õhtul.

Pääsetähed 25—100 margani eelmüügil „Estonia“
teatri lasjas. 1304

Teadaanne.

Teedeministeeriumi koosseisus awaneb 1-est
maist f. a. (soowitawalt kõrgema eriharidusega isikutele)

1 posti-telegr.-telef. inspek-
tori ja 1 meriasjanduse ja
laewafõidu inspektori koht,
põhipalgaga eesilgu 5.000 marka kuus.

Tempelmatseid soowiawaldused tulewad Tee-
deministri nimele anda. 1303

Eesti Ardeni Hobusekaswatuse Selts

hobusekaswatuse instruktorit

Alles anda seltsi juhatusel, Rakweres, kummi
1. maini f. a. kummitõuste äratirju ja ülewaadeti
endise tegewuse üle juurde liijades.

Juhatus.

1306

Tallinna linnawalitsus teatab, et Sariwäramägi hoonetega on 1922 a. juwehooajaks rendile anda.

Rendile wõtta soowijatel tuleb kummi 28. aprillini f. a.
linnawalitsusele sellekohase soowiawaldusega esineda.
Lähemaid teateid tingimiste kohta saab linnawalitsuse
kantseleis.

Tallinnas, 21. apr.
nr. 4605

Linnapea A. Heeson.
Sekretäär H. Mänt.

1301

Tallinna linnawalitsus teatab, et

sildimaksu

maksmise tähtaeg on 15. mail f. a. ja et tähtajaks maksimate
jäänud maksub nõutakse siise 50 protsendi trahwiga.
Tallinnas, 20. apr.
nr. 4569

Linnapea A. Heeson.
Sekretäär H. Mänt.

1302

Kalossid

1300 on kohale jõudnud.

A. Gobowitsch

Wiru tänaw nr. 7.

Tallinna linnawalitsuse majandusosakond teatab, et 1. maist f. a.

kõik sõiduwoorimehed

warustatud peawad olema sõiduriista külge kinnitatawa taksi tabeliga ja üht-
asjaliku taksi raamatuga. Tabelid ja raamatud on saada majandusosakonna
kantseleis.

Alus: „Kiigi Teataja“ nr. 114, 1921 a. wäljakuulutatud Tallinna
sõiduwoorimeeste taksi.

Tallinnas, 19. aprillil 1922 a.
Nr. 1229.

Djaonna juhataja,
linnandunil: S. Saat.
Alasajaja: A. Lepil.

1285

Süri laul

Rakweres
on
28. ja 29. aprillil.

1307

Linnawalitsus.